

PÉLDAÉRTÉKŰ ALTERNATÍV GAZDÁLKODÓK

Javaslatok az európai mezőgazdaság környezeti és gazdasági fenntarthatóságának biztosítására, Dr. Molnár Mariann, 2023. Letöltés: bit.ly/AlternativMezogazdasag

FEKETE ZSÓKA

Fekete Zsóka Mangalica Farm

www.feketezsoka.hu
info@feketezsoka.hu

Tanúsítás: Biokontroll

Tagság: Mangalicatenyésztők Országos Egyesülete

Hogyan kezdtünk el gazdálkodni?

A nagypapámnak voltak sertései, édesapám pedig agrármérnök szakember. Én élelmiszer mérnökként végeztem, és az egyetem befejeztével egy multi cégnél helyezkedtem el, közben beadtam a jelentkezésemet a fiatal gazda pályázatra. Miután megnyertem, felmondtam a cégnél és 2012-ben vásároltunk egy húsz, szőke mangalica kocából álló törzsállományt. Már nálunk voltak, amikor kiderült, hogy a kocák fele vemhes, úgyhogy egy héttel később több mint ötven állatunk volt. Ebben az időben 65 ha bioterületünkön zöldségtermesztéssel foglalkoztunk, és szerettük volna a zöldséget is feldolgozni, illetve a melléktermékeket is hasznosítani. Így jött, hogy mangalicákat integráljuk a rendszerbe, de aztán egy hirtelen fordulat miatt hamarosan ez vált a fő profilunkká. Ma már a tenyésztés mellett a feldolgozás és a mangalica termékek piacon történő értékesítésével, valamint külföldi partnerek megrendeléseivel is én foglalkozom. A gazdaság mérete: 80 anyakoca, 5 tenyészkoca és szaporulata, ami több, mint 400

mangalicát tesz ki a kocák szaporaságától függően.

Technológiai megfontolásaink

Régen burgonyát, bió paprikát, brokkolit, karfiolt, cukkinit termeltünk nagy mennyiségben, és ezeket hűtőházon keresztül külföldre értékesítettük, de ahogy megérkeztek a mangalicák, a zöldségtermesztést szép lassan feladtuk, és lépésről lépésre a biotakarmány termelésbe vágtunk bele. Úgy gondolom, hogy nincs annál jobb rendszer, amikor magunknak termeljük az ellenőrzött ökológiai gazdálkodásból származó takarmányt helyben és ezt adjuk az állatoknak. Fontos szempont még, hogy a Mangalicatenyésztők Országos Egyesültének tagjaként a szabályoknak megfelelően törzskönyves állománnyal rendelkezem. Hivatalosan csak így lehet mangalicát tartani, tenyészteni és nagykövetként büszkén vállalom, hogy ezt így csináljuk.

A földterületünk és a mangalica farm szinte egybefüggő területet alkot, ennek köszönhetően a termelést és a takarmánytárolást is helyben meg tudjuk oldani. Ha van takarmány feleslegünk, akkor azt értékesíteni szoktuk. A rendszer egyik legfontosabb része, hogy van egy alacsony hőfokon üzemelő kíméletes takarmányszárítónk, ami megőrzi a takarmányok magas beltartalmi értékét. A fajtaválasztásban is tudatosan régi, őshonos fajtákkal dolgozunk, amik jól alkalmazkodtak a helyi viszonyokhoz és bírják az időjárást. A talajok szerves anyag utánpótlását és a tápanyagok körforgását pedig a mangalicák trágyájával biztosítjuk. Az almos istállótrágyát prizmákba rendezve komposztáljuk. A szalma is nagyon jól hasznosul, és ezt a szerves trágyát használjuk kint a földeken. A trágya komposztálása és kihelyezése annyira fontos részlete a rendszernek, hogy úgy tekintünk rá, mint a kincsre, mert ennek köszönhetően nem kell vegyszereket, sem műtrágyát használnunk.

Termelési módszereink

Takarmányhasznú napraforgót, kukoricát, cirokot, árpát, búzát és takarmányborsót termelünk. A nagybátyám még kiegészítőként ad biozöldséget, cukkinit, takarmányrépát, hogy változatosabb

legyen az állatok élelmezése. Szóját nem etetünk az állatokkal, de magas fehérjetartalmú lucernát kapnak. Ezt bebandázsolt formában erjesztjük, ami a mangalicáknak nagyon jó takarmányt képez, mert segíti az emésztésüket. A takarmányok tápanyagtartalmát rendszeresen be szoktuk vizsgáltatni, és saját keveréket állítunk össze, amit egy pelletálóval készítünk elő az állatoknak frissen. Ennek a granulátumnak olyan íze és illata van, hogy a mangalicák szívesen eszik és az emésztésüknek is jót tesz. Ha szemesen adnám, a szemek a trágyában is megjelenének, de így előemésztett formában sokkal jobban hasznosul.

A földeken agrár-ökológiai módszereket alkalmazunk. Nem szántunk, hanem vetésforgót alkalmazva tárcsázással, kultivátorral és egyéb talajelőkészítő munkálatokkal dolgozunk. A vetésforgó segít a kártevők és a gaz visszaszorításában is, ezzel tudjuk megelőzni a károkat. Képzettünk egy vízelvezető árokrendszert is, mert belvizesedésre hajlamosak a területeink, és emellett a földjeink között található csatornából meg tudjuk oldani az öntözést is, ha szükség van rá. Mezővédő erdősávokkal is rendelkezünk, amelyek pedig a konvencionális tábláktól is védik a területeinket. Annyira jól ki lett alakítva a rendszer, hogy már nem kell további befektetéseket végeznünk a földjeinken.

Módszereink kihívásai

Hiába nagyon értékes a földterületünk, mindannyian ki vagyunk téve az időjárásnak. Nyilván, ha szárazság van és még a csatornákból sincs víz, akkor semmit sem tudunk csinálni. Mivel nem szántunk, talajainknak jó a vízmegtartó képessége, és emiatt tudunk, a kukoricától eltekintve szinte mindent termelni a tavalyi aszályos évben is.

A másik általános problémakör a jól képzett és motivált alkalmazottak hiánya, az energiaárak és más szolgáltatások (pl. laborvizsgálatok) megemelkedése, amik a leginkább megterhelik az vállalkozásunkat. Sajnos jelenleg nincs traktorunk, kéne egy telepvezető is, úgyhogy ezekkel a problémákkal küzdünk, alkalmazott hiány van. Mivel a termékeket is mi dolgozzuk fel és hűtőkamrára és füstölőre is szükségünk van, az ipari áram költségei kiugróak, és ezek hatással vannak a végtermékek árára is. Jó lenne, ha a kistermelők ebben segítséget kapnának, főleg azok, akik minőségi termékeket állítanak elő.

Gazdasági fenntarthatóság

Nálunk az állatok törődést és jó takarmányt kapnak, tiszteljük őket azért, amit cserébe adnak. A jó tartásmód mellett az állatok minőségi takarmányozása is hozzájárul. Bevizsgáltattam az állatok húsát, zsírját és a nagyon magas telítetlen zsírsav tartalma miatt a mangalica termékeinknek kiemelkedő a vitamin- és tápanyagtartalma. Ezeknek a szempontoknak köszönhetően folyamatos az igény a termékeinkre, nagyon sokan visszajönnek, és van, hogy gyógyulnak a termékeinktől. Ez engem büszkeséggel és boldogsággal tölt el, és arra ösztönöz, hogy folytassam a munkát.

A konvencionális gazdálkodásról

Az a baj, hogy a konvencionális gazdálkodásban a minél rövidebb idő alatt megtermelt minél nagyobb haszon a cél, és ebből sokan nem is fognak engedni. Pedig muszáj engedni, mert még ha ipari takarmányt eszik is, az állatnak kell a szabad mozgás, kell a napfény, a D-vitamin, mert nekünk embereknek és az állatoknak is ugyanaz kell. Kell még a kiegészítő zöltség is. Az hogy teljesen mi-

„A szeretetünk benne van a húsban is és mi ezt adjuk tovább a vevőinknek.”

nimális helyre vannak beszorítva az állatok és a gazda felveszi az állatjóléti támogatást, szerintem nem elfogadható. Nagyon fontos a növénytermesztésben és az állattenyésztésben is, hogy a számok, a profit és a termésátlagok mellett a módszerek következményeire is odafigyeljenek, például foglalkozzanak a monokultúrák, a szántás, a műtrágyázás, a permetezés hosszú távú következményeivel is. Jelenleg a kocatámogatások és a telep korszerűsítési pályázatok is mind a nagy létesítményeket támogatják, ezzel erősítve a konvencionális rendszereket. Pedig ezekkel a támogatásokkal inkább a minőségi termékeket előállító kistermelői egységeket kellene inkább ösztönözni.

Nézeteink, módszereink alkalmazhatósága

Nálunk az állatok találkoznak emberekkel és nem automatizált gépi rendszerek adagolják a takarmányt. Hallják az emberi hangot, barátságosak, közéjük megyünk, meg tudjuk simogatni, nem vadállatok. Bár félintenzív állattartásról beszélünk, mégis vidéki jellegű, családias, komfort- és állatjóléti szempontból megfelelő telepről van szó. Voltam sokféle telepen és azt kell mondjam, nálunk nyugalom van, madárcsicsergés van, és az állatok jó körülmények között élnek. A feldolgozásban is tisztelettel bánunk a hússal, mert a termelés egy hosszú folyamat, és minden egyes húsdarab, még a csont is értéket képvisel. Én ezt tanítom a kollégáknak és abban hiszek, amit édesapám is tanított, hogy naponta kimegy, lehajol, megnézi a földet. Nem valakit kiküld, hanem személyes kapcsolatban áll a földdel. Mi a két kezünkkel csináljuk a termékeket, és az a gondoskodás, azt mi visszkapjuk, az benne van az állatban. Én a piacon is az átláthatóságra és a hitelességre törekszem, ez a legfontosabb.

Javaslataink

- A támogatások felülvizsgálata, hogy a minőségi termékeket előállító kistermelők is juszanak korszerűsítési, fejlesztési és állatjóléti támogatásokhoz.

